

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Снежана Христова Николова

член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ”, по: професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика – Педагогика на лица със слухови нарушения), обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски” в ДВ, бр.57/04.07.2023 г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукцията, представена от участника в конкурса гл.ас. д-р Светослава Николова Съева, която е изпълнила минималните национални изисквания относно готовността ѝ за заемане на академичната длъжност „доцент”

Като член на научното жури по настоящия конкурс (Заповед на Ректора на ЮЗУ 1283/28.08.2023 г.), съгласно чл. 4, ал. 2 от ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане, Правилника за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски” и решение на ФС на Факултета по педагогика, представям СТАНОВИЩЕ.

Гл. ас. д-р Светослава Съева е депозирала пълния комплект необходими документи по процедурата, съответно: автобиография; справка за изпълнение на минималните национални изисквания, съответно на допълнителните изисквания посочени във Вътрешни правила за РАС в ЮЗУ; документи, удостоверяващи изпълнението на изискванията на чл. 80, чл. 81, ал. 2 и 3 и чл. 84, ал. 2 от Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“; списък на научните публикации и самите публикации; справка за оригинални научни приноси в научните трудове и др.

1. Кратки биографични данни за кандидата

Гл. ас. д-р Съева е преподавател в катедра „Управление на образованието и специална педагогика” на Факултет по педагогика към ЮЗУ „Неофит Рилски”. В конкурса за „доцент” тя е единствен кандидат.

През 2001 г. се дипломира като бакалавър по Специална педагогика с квалификация „Педагог, слухово-речева рехабилитация” и с втора специалност „Логопедия” в Софийски университет „Св. Климент Охридски”. През 2002 г. придобива магистърска степен по Специална педагогика – Слухово-речева рехабилитация в същия университет.

През 2001 г. Светослава Съева получава сертификата от Съюза на глухите в България за владение на български жестов език като правоспособен преводач-тълковник на жестов език. Притежава сертификати за владение на английски език и за професионална квалификация „учител по английски език и литература”.

През 2008 г. ВАК ѝ присъжда ОНС „доктор” по Специална педагогика въз основа на защитена дисертация на тема: „Мултимедийна стратегия за овладяване на английски език от ученици със слухови нарушения от 9, 10 и 11 клас на специалните училища”.

Д-р Съева има сериозна експертиза в областта на преподавателската дейност, получена в професионалното ѝ развитие като учител по английски език на деца и ученици с увреден слух и индивидуален учител на деца с увреден слух, деца с аутизъм, с умствена изостаналост и множество увреждания. Квалифициран специалист е в областта на специалната педагогика, в качеството си на асистент (01.02.2002 г.-01.02.2005 г.), старши асистент (02.02.2005 г.-26.11.2008 г.) и главен асистент по Специална педагогика (слухово-речева рехабилитация) в ЮЗУ „Неофит Рилски” (от 27.11.2008 г. до настоящия момент).

2. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Научната продукция на гл.ас. д-р Светослава Съева включва **14 публикации** в периода 2005 г. – 2022 г., които жанрово могат да се представят по следния начин:

- ✓ Монографии – 3;

В конкурса за „доцент” са включени 3 самостоятелни монографии, едната от които е хабилитационен труд – „Тотална комуникация” (2022 г.).

✓ Статии и доклади – 10 (4 от които в съавторство);

Две от публикациите са в списания, включени в Scopus и/или в Web of Science, 8 статии са публикувани в нереферирани издания (списания и сборници от научни конференции).

✓ Студии – 1, публикувана в Наръчник за работа с хора с увреден слух.

Основната насока на *научноизследователските интереси* на кандидата са в областта на нарушенията на слуха. Третират се актуални и значими теми, свързани с: билингвизъм при нарушен слух; общуване и обучение на английски език при ученици с нарушен слух; типични грешки при ученици с нарушен слух; жестов език.

От горепосоченото могат да се направят следните *констатации*:

1) предложените за рецензиране научни трудове съответстват напълно на профила на конкурса;

2) 1/3 от публикациите са в съавторство – доказателство както за умение за работа в екип, така и за афинитет към самостоятелно изследователско търсене;

3) научни публикации представят основното тематично направление (Педагогика на лица със слухови нарушения) в пълнота, като се засягат различни проблемни области.

Авторката е представила данни за **20 броя цитирания** в редица публикации, представени диференцирано: в цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове – **4**; в монографии и колективни томове с научно рецензиране – **6**; в нереферирани списания с научно рецензиране – **10**.

Светослава Съева е участвала в 27 научноизследователски проекта: към БАН, МОН, по Еразъм+ и др. В справката за изпълнение на минималните национални изисквания са посочени **5 участия** в *национални научни проекти* и **1 участие** в *международен научен проект* в качеството на експерт.

Членува в редица организации, асоциации и фондации у нас и чужбина – Съюза на учените в България, Съвета за българския жестов език, Асоциация на родителите на деца с увреден слух, International Association of Special Education (IASE) и др.

Гл. ас. д-р Съева води лекции в ОКС „бакалавър” и ОКС „магистър” по Слухова рехабилитация и обучение на деца със специални нужди, Методика на устната реч при деца със слухови нарушения, Невербална комуникация при деца със специални образователни потребности и др. Преподавателската ѝ дейност е на високо професионално равнище, с изграден авторитет е сред колеги и студенти.

3. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Публикационната активност на гл. ас. Съева е богата по съдържание. От приложените научни трудове и от самооценката на автора за собствените научни приноси е ясно, че научните търсения отразени в публикациите се характеризират с актуалност, иновативност и най-вече с приложимост в образователната практика в областта на специалната педагогика, по-конкретно Педагогиката на лица със слухови нарушения.

Представената научна продукция е достатъчната като брой и е напълно релевантна на обявения конкурс за доцент. Оригиналните научни приноси на кандидата са обособени по посока на обогатяване на теорията и практиката в областта на Педагогиката на лица със слухови нарушения и научноизследователска дейност в тази насока.

Научната продукция представя кандидата като способен да анализира и съпоставя концепции и образователни политики, да очертава тенденции в корекционната работа с деца и ученици със слухови нарушения. В публикациите се използват точни научни понятия, личи собствен индивидуален стил за научно изразяване, умение за задълбочен анализ и подчертаване на изводи и стойностни препоръки и приноси.

4. Критични бележки и препоръки

Нямам основание за критични бележки.

Препоръчвам на кандидата да продължи да полага усилия в научноизследователската си работа по проблемите на специалната педагогика и по-конкретно на предизвикателствата пред обучението и развитието на деца и ученици със слухови нарушения.

5. Заключение

Кандидатурата на гл. ас. Съева за „доцент” в професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика – Педагогика на лица със слухови нарушения) отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за негово приложение. Цялостната научноизследователска, експертна и проектна дейност на кандидата в областта на Специалната педагогика – Педагогика на лица със слухови нарушения, както и академичната и професионалната му активност, го утвърждават като уважаван преподавател, колега и разпознаваем учен. В професионалното си развитие Светослава Съева е минала през всички етапи в йерархията на научното израстване: асистент, старши асистент, главен асистент и доктор по специална педагогика.

Анализът на научноизследователската и преподавателската дейност на *гл. ас. д-р Светослава Николова Съева* са основание убедено да дам **положителна оценка** и да препоръчам на уважаемото Научно жури да предложи на Факултетния съвет **да бъде избрана** на академичната длъжност „ДОЦЕНТ” по област на висше образование Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика – Педагогика на лица със слухови нарушения) в ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград.

16.10.2023 г.

Изготвил становището:

/проф. д-р Снежана Николова/

OPINION

by Prof. Snezhana Hristova Nikolova, PhD

member of a scientific jury in a competition for occupation of the academic position „ASSOCIATE PROFESSOR”, in: professional field 1.2. Pedagogy (Special pedagogy – Pedagogy of persons with hearing impairments), announced by South-West University „Neofit Rilski” in State Gazette No. 57/04.07.2023

Regarding: Scientific, scientific-applied and professional-academic activity and production, presented by the participant in the competition, chief assistant. Dr. Svetoslava Nikolova Saeva, who has fulfilled the minimum national requirements regarding her readiness to occupy the academic position of „associate professor”

As a member of the scientific jury for the current competition (Order of the Rector of YZU 1283/28.08.2023), according to Art. 4, para. 2 of the ZRASRB, the Regulations for its implementation, the Regulations for the development of the academic staff of South-West University „Neofit Rilski” and the decision of the FS of the Faculty of Pedagogy, I present an OPINION.

Dr. Svetoslava Saeva, assistant professor, has submitted the complete set of necessary documents for the procedure, respectively: curriculum vitae; certificate of fulfillment of the minimum national requirements, respectively of the additional requirements specified in the Internal Rules for RAS in the SZU; documents certifying the fulfillment of the requirements of Art. 80, Art. 81, para. 2 and 3 and Art. 84, para. 2 of the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at South-West University „Neofit Rilski”; list of scientific publications and the publications themselves; reference to original scientific contributions in scientific works, etc.

1. Brief biographical data about the candidate

Chief assistant Saeva is a lecturer in the Department of „Educational Management and Special Pedagogy” at the Faculty of Pedagogy at South-West

University „Neofit Rilski”. In the competition for „associate professor” she is the only candidate.

In 2001, he graduated with a bachelor's degree in Special Pedagogy with the qualification „Teacher, auditory-speech rehabilitation” and with a second specialty „Speech Therapy” at Sofia University „St. Kliment Ohridski”. In 2002, he obtained a master's degree in Special Pedagogy – Hearing and Speech Rehabilitation at the same university.

In 2001, Svetoslava Saeva received a certificate from the Union of the Deaf in Bulgaria for mastering Bulgarian sign language as a legally qualified translator-interpreter of sign language. He has certificates for English language proficiency and for the professional qualification „teacher of English language and literature”.

In 2008, the State Academic Council awarded her a doctorate in Special Pedagogy based on a defended dissertation on the topic: „Multimedia strategy for mastering English by students with hearing impairments in the 9th, 10th and 11th grades of special schools”.

Dr. Saeva has serious expertise in the field of teaching activity, obtained in her professional development as an English language teacher of children and students with hearing impairment and an individual teacher of children with hearing impairment, children with autism, with mental retardation and multiple disabilities. He is a qualified specialist in the field of special pedagogy, in the capacity of assistant (02.01.2002-02.01.2005), senior assistant (02.02.2005-11.26.2008) and chief assistant in Special pedagogy (auditory-speech rehabilitation) at South-West University „Neofit Rilski” (from 27.11.2008 to the present).

2. Summary data on the candidate's scientific publications and activity of the candidate

The scientific production of the chief assistant Dr. Svetoslava Saeva includes 14 publications in the period 2005-2022, which can be presented in the following way by genre:

- ✓ Monographs – 3;

Three independent monographs are included in the competition for „associate professor”, one of which is a habilitation thesis – „Total Communication” (2022).

✓ Articles and reports – 10 (4 of which co-authored);

Two of the publications are in journals included in Scopus and/or in Web of Science, 8 articles are published in non-refereed editions (journals and proceedings of scientific conferences).

✓ Studies – 1, published in Handbook for working with hearing impaired people.

The main direction of the candidate's *research interests* are in the field of hearing disorders. Current and important topics related to: bilingualism in hearing impaired are treated; communication and learning English for students with hearing impairment; typical errors of hearing impaired students; sign language.

The following *conclusions* can be made from the above:

4) the scientific works proposed for review fully correspond to the profile of the competition;

5) 1/3 of publications are co-authored – evidence of both teamwork skills and an affinity for independent research;

6) Scientific publications present the main thematic direction (Pedagogy of persons with hearing disorders) in full, touching on various problem areas.

The author presented data for **20 citations** in a number of publications, presented differently: in citations in scientific publications, referenced and indexed in world-famous databases with scientific information or in monographs and collective volumes – **4**; in monographs and collective volumes with scientific review – **6**; in non-refereed journals with scientific review – **10**.

Svetoslava Saeva has participated in 27 scientific research projects: at the BAS, MES, Erasmus+, etc. In the reference for the fulfillment of the minimum national requirements, **5 participations in national** scientific projects and **1 participation** in an *international* scientific project as an expert are indicated.

He is a member of a number of organizations, associations and foundations at home and abroad – the Union of Scientists in Bulgaria, the Council for the Bulgarian Sign Language, the Association of Parents of Hearing Impaired Children, the International Association of Special Education (IASE), etc. Ch. assistant professor

Dr. Saeva leads lectures at the Bachelor's and Master's Colleges of Auditory Rehabilitation and Education of Children with Special Needs, Methodology of Oral Speech for Children with Hearing Disorders, Non-Verbal Communication for Children with Special Educational Needs, etc. Her teaching activity is at a high professional level, with established authority among colleagues and students.

3. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the creative production submitted for participation in the competition

The publishing activity of chief assistant Saeva is rich in content. From the attached scientific works and from the author's self-assessment of his own scientific contributions, it is clear that the scientific research reflected in the publications is characterized by relevance, innovation and, above all, by applicability in the educational practice in the field of special pedagogy, more specifically the pedagogy of persons with disabilities hearing disorders.

The presented scientific production is sufficient in number and is fully relevant to the announced competition for associate professor. The original scientific contributions of the candidate are distinguished in the direction of enriching the theory and practice in the field of Pedagogy of persons with hearing disorders and scientific research activity in this direction.

The scientific production presents the candidate as able to analyze and compare concepts and educational policies, outline trends in correctional work with children and students with hearing disorders. Publications use precise scientific concepts, show their own individual style of scientific expression, skill for in-depth analysis and highlighting of conclusions and valuable recommendations and contributions.

4. Critical notes and recommendations

I have no grounds for critical remarks. I recommend the candidate to continue to make efforts in his scientific research work on the problems of special pedagogy and more specifically on the challenges facing the learning and development of children and students with hearing disorders.

5. Conclusion

The candidacy of chief assistant Saeva for „associate professor” in professional field 1.2. Pedagogy (Special pedagogy – Pedagogy of persons with hearing impairments) meets all the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Rules for its Application. The overall research, expert and project activity of the candidate in the field of Special pedagogy – Pedagogy of persons with hearing disorders, as well as his academic and professional activity, confirm him as a respected teacher, colleague and recognizable scientist. In her professional development, Svetoslava Saeva has gone through all stages in the hierarchy of scientific growth: assistant, senior assistant, chief assistant and doctor of special pedagogy.

The analysis of the research and teaching activities of ch. assistant Dr. *Svetoslava Nikolova Saeva*, I am convinced that I should give a *positive assessment* and recommend to the esteemed Scientific Jury to propose to the Faculty Council that *she be elected* to the academic position „ASSOCIATE PROFESSOR” in the field of higher education Pedagogical Sciences, professional field 1.2. Pedagogy (Special pedagogy – Pedagogy of persons with hearing impairments) at the South-West University „Neofit Rilski” – Blagoevgrad.

16.10.2023

Prepared the opinion:

/Prof. Snezhana Nikolova, PhD /